

Извештај о скринингу Србија

Поглавље 7 – Право интелектуалне својине

Датум састанка поводом скрининга:

Експланаторни састанак: 24 – 25. септембар 2014.

Билатерални састанак: 12 – 13. новембар 2014.

I. САДРЖАЈ ПОГЛАВЉА

Правне тековине ЕУ о праву интелектуалне својине прецизирају хармонизована правила за заштиту ауторског и сродних права, као и права индустријске својине, и садрже одредбе о спровођењу.

У области **ауторског и сродних права**, циљеви Директиве 2001/29/ЕЗ о усаглашавању одређених аспеката ауторског и сродних права у информационом друштву су да се законодавство о ауторском и сродним правима прилагоди тако да одражава технолошки развој и да се у право ЕУ пренесу основне међународне обавезе које проистичу из уговора о ауторском и сродним правима усвојених у оквиру Светске организације за интелектуалну својину (*WIPO*). Директива 2006/116/ЕЗ измењена Директивом 2011/77/ЕУ успоставља потпуну усаглашеност периода заштите за различите врсте ауторских дела и других предмета заштите у државама чланицама, на пример 70 година после смрти аутора за ауторска дела и 50 или 70 година након догађаја који је релевантан за почетак рока за сродна права. Она такође обухвата заштиту претходно необјављених ауторских дела, критика и научних публикација и фотографских дела. У погледу права закупа и права послуге, Директива 2006/115/ЕЗ се бави правима аутора и носилаца сродних права. Њоме се предвиђа хармонизација одређених сродних права, укључујући право на бележење, право на умножавање, право емитовања и јавног саопштавања, као и право стављања примерака дела у промет. Циљ Директиве 93/83/ЕЕЗ је да олакша прекогранично емитовање аудиовизуелних програма, поготово сателитско емитовање и кабловско реемитовање. Циљ Директиве 2001/84/ЕЗ о праву слеђења у корист аутора изворног уметничког дела је да се успостави равнотежа између економске позиције аутора графичких дела и уметничких дела од пластике и економске позиције других страна које имају користи од узастопне експлоатације њихових дела. Директивама 87/54/ЕЕЗ, 96/9/ЕЗ и 2009/24/ЕЗ хармонизује се степен заштите топографија полупроводничких производа, база података односно рачунарских програма. Директивом 2012/28/ЕУ утврђују се заједничка правила о дигитализацији и чињењу доступним јавности такозваних „напуштених дела” (eng. *orphan works*) (односно дела која су још увек под заштитом ауторског права, али чији аутори или други носиоци права нису познати или их је немогуће пронаћи или ступити са њима у контакт ради прибављања дозвола за коришћење ауторских дела). Коначно, циљ Директиве 2014/26/ЕУ је да се обезбеди да носиоци права учествују у остваривању својих права и њоме се предвиђа боље функционисање организација за колективно управљање као резултат стандарда који се примењују у оквиру ЕУ. Овом Директивом се такође омогућава мултитериторијално лиценцирање, од стране организација за колективно управљање, права аутора за музичка дела за онлајн употребу.

У области **права индустријске својине**, правне тековине ЕУ утврђују хармонизована правила за правну заштиту жигова (Директива 2008/95/ЕЗ) и дизајна (Директива 98/71/ЕЗ), као и делимично хармонизован режим за патенте. Та правила обухватају услове за обавезно лиценцирање патената. Важан елемент система патената ЕУ је приступање Конвенцији о признавању европских патената и Европском заводу за патенте (ЕЗП). Посебне одредбе примењују се на биотехнолошке проналаске (Директива 98/44/ЕЗ). Овим правним тековинама се такође успостављају правила на нивоу ЕУ за заштиту индустријског дизајна и систем заштите жигова и дизајна на нивоу ЕУ. Централизовани систем заштите жигова и индустријског дизајна на нивоу ЕУ успостављен је Уредбом (ЕЗ) број 40/94 и Уредбом (ЕЗ) број 6/2002. Један од важних елемената система заштите жигова и дизајна на нивоу ЕУ је учешће у Мадридском

протоколу и Хашком споразуму о међународном регистровању жигова и индустријског дизајна. Постоје одредбе које се односе на сертификате о додатној заштити фармацеутских производа [Уредба (ЕЕЗ) број 1768/92 или, у кодификованој верзији, Уредба 469/2009], укључујући продужење трајања сертификата за 6 месеци за педијатријску употребу [члан 36. Уредбе (ЕЗ) број 1901/2006] и средства за заштиту биља [Уредба (ЕЗ) број 1610/96]. Сертификати о додатној заштити служе да би се проналазачима пружила додатна заштита када је предмет патента обухваћен административном дозволом за стављање у промет која им не омогућава да имају корист од експлоатације патента током целог периода за који је патент признат.

Директива 2004/48/ЕЗ о спровођењу права интелектуалне својине и права индустријске својине захтева од свих држава чланица да примењују делотворне, одвраћајуће и сразмерне правне лекове и казне против лица укључених у фалсификовање робе и пиратерију, и тиме ствара једнаке услове за носиоце права у ЕУ. Управе царина имају важну улогу у спречавању кретања производа којима се врши повреда ауторског права или индустријске својине у складу са Уредбом (ЕЗ) број 1383/2003. Поред тога, ЕУ је чланица Светске трговинске организације (СТО) која обавља административне послове у вези са Споразумом о трговинским аспектима права интелектуалне својине (ТРИПС)

Поштовање правних тековина ЕУ о праву интелектуалне својине захтева адекватне капацитете за спровођење и делотворно извршење. Нарочито постоји потреба за одговарајућим административним структурама, укључујући национални орган, које би примале захтеве за заштиту права у свим областима које се односе на права интелектуалне својине. Релевантни органи треба да добију одговарајућу обуку у области права интелектуалне својине.

II. УСКЛАЂИВАЊЕ ДРЖАВЕ И КАПАЦИТЕТ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

У овом делу извештаја укратко су приказане информације које је Србија пружила на билатералном састанку поводом скрининга, који је одржан 12. и 13. новембра 2014. године.

Србија је истакла да може да прихвати правне тековине ЕУ које се односе на права интелектуалне својине. Србија је такође изјавила да је већ ускладила и да спроводи велики део правних тековина и да не очекује никакве потешкоће у њиховом даљем спровођењу.

Србија је усвојила Националну стратегију развоја интелектуалне својине за период 2011 – 2015. године („Стратегија”). Главни циљеви Стратегије су даље усклађивање са правним тековинама ЕУ у складу са Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ (НПАА) за период 2014 – 2018. године, унапређивање институционалних капацитета Завода за интелектуалну својину (ЗИС) и органа за спровођење закона, подстицање сарадње и координације између органа за спровођење закона, промовисање иновација, подизање нивоа јавне свести и унапређивање едукације у области интелектуалне својине. Србија је изјавила да је спровела већину планираних активности у складу са Стратегијом. Међу преосталим активностима које тек треба да буду спроведене, Србија је истакла велики напор који је уложен у сврхе усклађивања законодавства са правним тековинама ЕУ у 2015. и 2016. години, финализовање поступка одобравања од стране владе новог закона о посебним овлашћењима за делотворну заштиту права интелектуалне својине, успостављање система обавезног стандардизованог вођења евиденције и обраде статистичких података о спровођењу

права интелектуалне својине, као и промену статуса Завода за интелектуалну својину из статуса административног тела у статус самофинансирајуће јавне агенције.

Завод за интелектуалну својину је независна владина институција у чијој су надлежности ауторско и сродна права и права индустријске својине. У области ауторског и сродних права, ЗИС је, између осталог, надлежан је за израду нацрта закона, вршење надзора над радом организација за колективно остваривање ауторских и сродних права и одобравање тарифа тих организација. У области права индустријске својине, ЗИС, између осталог, спроводи управне поступке за стицање свих права индустријске својине, води јавне регистре тих права и објављује их у службеном гласнику, објављује онлајн базу података о патентима, жиговима, индустријском дизајну, и обезбеђује обуку у оквиру малих и средњих предузећа, институција за спровођење закона и истраживачких и развојних тела. ЗИС има центар за едукацију и информисање који је основан 2010. године и има 94 запослена.

Главна административна тела у чијој су надлежности права интелектуалне својине су стручне полицијске службе, Управа царина, Тржишна инспекција, Пореска управа, Туристичка инспекција, Инспекција за лекове и медицинска средства и Регулаторно тело за електронске медије.

II.a. Ауторско и сродна права

Главни законски акт о ауторском и сродним правима у српском законодавству је Закон о ауторском и сродним правима (Службени гласник Републике Србије, број 104/2009, 99/2011 и 119/2012).

Када је у питању међународни оквир, Србија је ратификовала и наставља да примењује Бернску конвенцију о заштити књижевних и уметничких дела, Уговор *WIPO*-а о ауторском праву, Уговор *WIPO*-а о интерпретацијама и фонограмима и Светску конвенцију о ауторском праву и Конвенцију о заштити произвођача фонограма од неовлашћеног умножавања њихових фонограма. Србија је 2010. године потписала Меморандум о разумевању са *WIPO*-ом.

У погледу ауторског права у информационом друштву, Србија је навела да је постигла делимичну усклађеност са одредбама Директиве 2001/29/ЕЗ о хармонизацији одређених аспеката ауторског и сродних права у информационом друштву. Србија је у свој Закон о ауторском и сродним правима уградила право на умножавање, право чињења доступним јавности, право стављања примерака дела у промет и право јавног саопштавања. Примењује и изванредан број изузетака и ограничења предвиђених овом Директивом (нпр. умножавање за приватну употребу, образовна настава, особе са инвалидитетом, цитати, званични поступци, право на обавештеност и постављање дела на јавним местима). Српски закон садржи одредбе које се односе на технолошку заштиту, као и на санкције и правне лекове. Србија је изјавила да ће потпуну усклађеност са претходно наведеном Директивом постићи до 2015/2016. године, усвајањем закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима.

Србија је изјавила да је постигла делимичну усклађеност са Директивом 2006/115/ЕЗ о правима закупа и послуге. Законом о ауторском и сродним правима предвиђена су искључива права закупа и послуге ауторима, интерпретаторима и произвођачима филмских дела и фонограма, радиодифузним организацијама и произвођачима база података уз одређене изузетке. Њиме су дефинисани коаутори аудиовизуелних дела (нпр. физичко лице које је заједничким стваралачким радом са другим лицем створило дело). Овај закон садржи одредбе које се односе на право на одговарајућу накнаду за

коауторе и интерпретаторе од произвођача филмског дела на име закупа аудиовизуелних дела и предвиђа обавезно колективно остваривање права на накнаду на име послуге библиотечком грађом. Србија је изјавила да ће се усвајањем закона о изменама и допунама закона о ауторском и сродним правима постићи потпуна усклађеност са Директивом 2006/115/ЕЗ до 2015/2016. године.

Србија је навела да је пренела и да спроводи Директиву 2006/116/ЕЗ о периодима трајања заштите. Период трајања заштите права аутора је 70 година након смрти аутора, укључујући релевантне одредбе за коауторе, колективна дела, анонимна дела и дела под псеудонимом, и 50 година за сродна права. Србија је такође изјавила да ће усвојити и спровести измене уведене Директивом 2011/77/ЕУ кроз закон о изменама и допунама закона о ауторском и сродним правима који треба да буде донет до 2015/2016. године.

Србија је навела да је постигла делимичну усклађеност са Директивом 87/54/ЕЕЗ о правној заштити топографија полупроводничких производа. Преношење је остварено путем Закона о правној заштити топографија полупроводничких производа и Правилника о топографијама полупроводничких производа. Србија је изјавила да ће наставити са потпуним усклађивањем до 2016. године.

Србија је изјавила да изворна топографија ужива заштиту *sui generis* уколико је иста резултат личних интелектуалних напора и ако није претходно била комерцијално употребљена. Права која су гарантована су искључива права и обухватају право на одобравање или забрану умножавања заштићене топографије, комерцијалне употребе или увоза у те сврхе, топографије или произведеног полупроводничког производа који у себи садржи ту топографију. Искључива права се не примењују на умножавање топографије намењене за употребу у некомерцијалне сврхе и умножавање у циљу анализирања, процене или наставе о идејама, поступцима, системима или техникама садржаним у топографији. Период заштите траје 10 година од подношења пријаве за регистрацију или од дана прве комерцијалне употребе. Исцрпљење права се тренутно примењује на територији Србије. Оно ће се проширити на ЕУ од датума ступања Србије у чланство ЕУ. Србија је навела да до тада ниједна пријава за регистрацију топографије није поднета.

Србија је изјавила да је постигла делимичну усклађеност са Директивом 96/9/ЕЗ о правној заштити база података и Директивом 2009/24/ЕЗ о правној заштити рачунарских програма кроз Закон о ауторском и сродним правима. Србија је навела да ће постићи потпуну усклађеност са правним тековинама ЕУ кроз нови Закон о ауторском и сродним правима чије се доношење очекује до 2015/2016. године.

Србија је изјавила да је заштита ауторских права загарантована за базе података које су духовна творевина аутора, а заштита *sui generis* је загарантована произвођачу базе података. У овом закону је наведен списак искључивих права за базе података заштићене ауторским правом и правима *sui generis* као и применљиви изузеци. Исцрпљење права се тренутно примењује на територију Србије. Правила о исцрпљењу ће се проширити на ЕУ од датума ступања Србије у чланство ЕУ.

Када је реч о рачунарским програмима, овим законом се дефинишу аутори, коаутори и аутори заједничких дела, као и правила за рачунарске програме развијене у радном односу или по наруџби. По правилу, права припадају послодавцу или наручиоцу дела. Законом је гарантовано искључиво право на умножавање, превођење, прилагођавање, аранжирање и све друге измене дела, као и право стављања примерака дела у промет, и наведени су изузеци од овог права. Исцрпљење права се тренутно примењује на

територију Србије. Правила о исцрпљењу ће се проширити на ЕУ од датума ступања Србије у чланство ЕУ.

Србија је потврдила да се још увек није ускладила са дефиницијом ЕУ „*сателита*” и саопштила је да је постигла делимичну усклађеност са Директивом Савета 93/83/ЕЕЗ о сателитском и кабловском емитовању кроз Закон о ауторском и сродним правима. Србија је навела да ће постићи потпуну усклађеност са правним тековинама ЕУ кроз нови закон о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима чије се доношење очекује до 2015/2016. године.

Србија је саопштила да је увела право слеђења у свој правни поредак још 1978. године. Период заштите права слеђења траје током живота аутора и седамдесет година после његове смрти. Србија је потврдила да је усклађена са Директивом 2001/84/ЕЗ којом се гарантује обавештење о продаји и плаћање накнаде за коришћење права аутору изворног дела.

Србија је саопштила да тренутно закон о ауторском праву у Србији не укључује никакве одредбе о одређеним дозвољеним облицима коришћења напуштених дела. Србија је изјавила да ће пренети Директиву 2012/28/ЕУ о одређеним дозвољеним облицима коришћења напуштених дела у периоду од 2015 – 2018. године у складу са НПАА за период 2014 – 2018. године.

Када је реч о колективном остваривању права, Србија је изјавила да Организација музичких аутора – основана 1950. године – остварује права текстописаца, композитора и других носилаца права у музичким делима свих врста. Организација произвођача фонограма – основана 2002. године – остварује права произвођача фонограма. Организација за колективно остваривање права интерпретатора – основана 2006. године – остварује права интерпретатора. Организација фотографских аутора је основана 2013. године и остварује права аутора фотографских дела.

Србија је саопштила да ће спровести Директиву 2014/26/ЕУ о колективном остваривању ауторског и сродних права кроз нови закон о ауторском и сродним правима чије доношење се очекује до 2015/2016. године. Овим законом се дефинишу услови под којима носиоци права могу да овласте организацију за колективно управљање како би остварила њихова права. Србија потврђује да тек треба да постигне усклађеност са чланом 6. Директиве.

Србија је изјавила да је Завод за интелектуалну својину (ЗИС) независна владина институција надлежна за индустријску својину и ауторско и сродна права. Сектор за ауторско и сродна права у Заводу за интелектуалну својину има осам запослених и надлежан је за израду нацрта закона, надзор над радом организација за колективно остваривање права, регистрацију ауторских и сродних права, међународну сарадњу и одобравање тарифа предложених од стране колективних удружења када се не може постићи консензус са представницима потрошача.

II.6. Права индустријске својине

Србија је потписница главних међународних споразума о индустријској својини. Србија је потписала меморандум о разумевању са Светском организацијом за интелектуалну својину у октобру 2010. године и са Заводом за хармонизацију унутрашњег тржишта („ОНИМ”) у септембру 2014. године. Србија похађа Академију ОНИМ-а од 2012. године. Србија је постала члан Европског завода за патенте (ЕЗП) у октобру 2010. године и са њом је договорили план билатералне сарадње за период 2012 – 2015. године.

Када је реч о жиговима, Србија је саопштила да је постигла висок ниво усклађености са Директивом 2008/95/ЕЗ путем свог Закона о жиговима и изјавила да поштује материјалне одредбе Уредбе (ЕЗ) број 40/94 којом се успоставља систем жигова. Србија је појаснила да ће правила у вези са црпљењем права бити проширена на ЕУ и ЕЕП када та држава постане чланица ЕУ. Србија је изјавила да ће постићи потпуну усклађеност са правним тековинама ЕУ до краја 2015/2016. године у складу са својим НПАА за период од 2015 – 2018. године.

Када је реч о индустријском дизајну, након што су у мају 2015. године донете измене и допуне Закона о правној заштити индустријског дизајна, Србија је изјавила да је до тада углавном ускладила своје законодавство са Директивом 98/71/ЕЗ. Према наводима Србије, она поштује материјалне одредбе Уредбе (ЕЗ) број 6/2002 којом се успоставља систем комунитарног дизајна. Србија је појаснила да ће правила у вези са црпљењем права бити проширена на ЕУ и ЕЕП у тренутку када та држава постане чланица ЕУ.

Србија је саопштила да је њено главно законодавство о патентима обухваћено Законом о патентима. Овај закон предвиђа извесне изузетке и одређени број искључења из патентбилности. У њему су такође описана три алтернативна начина за добијање патента у Србији.

Србија је потврдила да је још увек потребно да се Закон о патентима у потпуности усклади са правним тековинама ЕУ, и саопштила да планира да то обави до 2015/2016. године. Посебно је неопходно усклађивање са неколико одредби Директиве 98/44/ЕЗ о правној заштити биотехнолошких проналазака, као и са неколико одредби Уредбе 469/2009 о сертификатима о додатној заштити медицинских производа, Уредбе 1610/96 о сертификатима о додатној заштити средстава за заштиту биља и Уредбе 1901/2006 о медицинским производима за педијатријску употребу.

Србија је такође саопштила да је њен закон о патентима делимично усклађен са Уредбом (ЕЗ) број 816/2006 о обавезном издавању лиценци за патенте који се односе на производњу фармацеутских производа за извоз у земље са проблемима у области јавног здравља. Србија је изјавила да ће одредбе овог Закона које нису у складу са правним тековинама ЕУ престати да важе на датум приступања Србије ЕУ.

Завод за интелектуалну својину Србије је надлежан за признање патената, жигова, дизајна и других сличних права, како је предвиђено законом, прописима и међународним споразумима. Има укупно 95 запослених. Сектор за патенте у ЗИС има Одсек за правна питања патената (седам радних места), Одељење за машинство, електротехнику и општу технику (осам радних места + једно слободно) и Одељење за хемију и хемијску технологију (осам радних места + једно слободно). Укупан број запослених у сектору за патенте ЗИС је 24 (плус два слободна радна места). Србија планира да просечно време за признање патента скрати на три године. ЗИС тренутно ради на успостављању електронског регистра за пријаве патената и патенте. Србија је изјавила да не очекује никакве потешкоће при потпуном усклађивању са правним тековинама ЕУ које се односе на права индустријске својине до приступања. Испитивачи патената ЗИС похађају студијске програме на Академији *WIPO*-а и ЕЗП у оквиру споразума о сарадњи између Србије и ових организација.

Србија је изјавила да је упозната са режимом црпљења права у ЕУ и судском праксом у области права интелектуалне својине. Режим црпљења права у ЕУ ће бити спроведен до датума приступања.

II.v. Спровођење

Српско законодавство у области права интелектуалне својине је делимично усклађено са одредбама Директиве 2004/48/ЕЗ о спровођењу права интелектуалне својине. Србија је изјавила да је Закон о индустријском дизајну измењен и да је усклађен са Директивом о спровођењу. Такође је објаснила да ће даље усклађивати своје законодавство са правним тековинама ЕУ кроз усвајање измена и допуна Закона о ауторском и сродним правима, Закона о правној заштити топографија полупроводничких производа, Закона о патентима и Закона о жиговима.

Србија је саопштила да Царински закон, Закон о полицији и Закон о општем управном поступку садрже одредбе које се односе на административну заштиту носилаца права од повреда права интелектуалне својине. Србија је такође саопштила да основни закони о правима интелектуалне својине, као и Закон о парничном поступку, Закон о облигационим односима и Закон о извршењу и обезбеђењу садрже одредбе које се тичу заштите у парничном и прекршајном поступку, док српски Кривични законик и Закон о кривичном поступку садрже одредбе које се односе на кривична дела против повреде права интелектуалне својине. Србија је навела да је ратификовала и да спроводи Конвенцију Савета Европе о високотехнолошком криминалу *CETS* 185, кроз Закон о високотехнолошком криминалу. Србија је саопштила да је у процесу јачања свог извршног законодавства и капацитета и координације између извршних органа, кроз усвајање новог Закона о посебним овлашћењима ради ефикасне заштите права интелектуалне својине.

Србија је изјавила да су главне институције надлежне за спровођење права интелектуалне својине Министарство унутрашњих послова (Дирекција полиције), Јавно тужилаштво, судови, Министарство финансија (Пореска управа и Управа царина), Министарство трговине, туризма и телекомуникација (Тржишна инспекција и Туристичка инспекција), Министарство здравља (Инспекција за лекове и медицинска средства) и Регулаторно тело за електронске медије. Србија је објаснила да су сви полицијски службеници овлашћени да спроводе истрагу кривичних дела против права интелектуалне својине, иако специјализоване јединице за права интелектуалне својине, односно служба за борбу против превара и заштиту права интелектуалне својине и служба за борбу против кривичних дела у области интелектуалне својине имају надлежност на целој територији Србије. Посебно тужилаштво за високотехнолошки криминал је надлежно за тешка кривична дела против права интелектуалне својине за која се користе рачунари и рачунарске мреже. Од јануара 2014. године, грађанске парнице у вези са правима интелектуалне својине воде се пред Првостепеним судом (за правна лица) и Вишим судом (за физичка лица) у првостепеном поступку, а пред Привредним апелационим судом и Апелационим судом (са специјалним судским већем) у другостепеном поступку. Србија је објаснила да су сви царински службеници овлашћени да изврше пресретање робе којом се врши повреда права интелектуалне својине, иако постоји специјализована служба за права интелектуалне својине у одељењу за спровођење која је формирана 2003. године и тренутно запошљава десет високообразованих службеника. Пореска управа у оквиру Министарства финансија је надлежна да обезбеди да рачунарска програма које користе предузетници и правна лица не нарушавају права интелектуалне својине. Пореска управа има специјализовану јединицу за права интелектуалне својине и 25 високообразованих пореских инспектора. Тржишна инспекција у оквиру Министарства трговине, туризма и телекомуникација је задужена да обезбеди да роба произведена и услуге пружене за потребе трговине не нарушавају права интелектуалне својине. Тржишна инспекција има 47 инспектора који

су специјализовани за права интелектуалне својине, а у централи постоји специјална јединица за права интелектуалне својине са четири инспектора. Туристичка инспекција у оквиру Министарства трговине, туризма и телекомуникација је задужена да обезбеди да роба и услуге које се користе у области туризма и кетеринга не нарушавају права интелектуалне својине. Туристичка инспекција нема јединицу која је специјализована за права интелектуалне својине. Регулаторно тело за електронске медије је независна невладина организација задужена за праћење радио и телевизијских емитера како би обезбедила да они не врше повреду права интелектуалне својине. Ово регулаторно тело нема јединицу која је специјализована за права интелектуалне својине. Србија је 2010. године основала Центар за едукацију и информисање који спроводи активности на едукацији, промовисању и подизању нивоа свести. Србија предвиђа побољшања у области спровођења права интелектуалне својине и, у складу са Поглављем II Националне стратегије за период 2011 – 2015. године, у октобру 2014. године је основала Стално координационо тело за спровођење права интелектуалне својине ради јачања координације између институција укључених у спровођење права интелектуалне својине.

Србија је доставила статистику у области права интелектуалне својине за 2011, 2012, 2013. и 2014. годину о случајевима решаваним од стране судова, Управе царина, Тржишне инспекције, Пореске управе, Министарства унутрашњих послова и Јавног тужилаштва. Број захтева за заштиту права интелектуалне својине, примљених од стране Управе царина, незнатно је порастао, са 244 у 2013. на 249 у 2014. години. Број комада фалсификоване и пиратске робе које је запленила и уништила Управа царине знатно се повећао, са 87.754 у 2013. на 400.846 у 2014. години, делом као резултат употребе новонабављене опреме. Пореска управа је повећала број контрола легалности софтвера, са 573 у 2013. на 624 у 2014. години, и утврдила да је илегалан софтвер коришћен у 60% случајева. Тржишна инспекција је запленила 222.461 фалсификованих и пиратских производа у 2014. години, док је тај број у 2013. години био 127.000. Број провера спроведених од стране Министарства унутрашњих послова опао је са 350 у 2013. години на 194 у 2014. години, док је број поднетих кривичних пријава стабилизован (90 у 2014. години). Број заплених предмета се смањивао, са 6257 у 2013. години на 4388 у 2014. години. Укупан број судских предмета у 2014. години је био 1845, док је тај број у 2013. години био 1401.

III. ПРОЦЕНА СТЕПЕНА УСКЛАЂЕНОСТИ И КАПАЦИТЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

Посматрано у целини, Србија је достигла добар ниво усклађености са правним тековинама ЕУ у области права интелектуалне својине. Србија је такође показала да има основне административне капацитете за делотворно спровођење права интелектуалне својине. Србија мора да одржава делотворан и оперативан систем праћења спровођења своје стратегије у погледу права интелектуалне својине и НПАА. Мора да покаже ефикасну координацију између различитих тела укључених у заштиту права интелектуалне својине, укључујући адекватну ИТ инфраструктуру. Очекивано приступање Србије СТО такође ће допринети да се систем заштите права интелектуалне својине у Србији приближи систему ЕУ, кроз чланство у Споразуму о трговинским аспектима права интелектуалне својине (*TRIPS*).

III.a. Ауторско и сродна права

Србија је достигла добар ниво усклађености законодавства са правним тековинама ЕУ у области ауторског и сродних права.

Српски Закон о ауторском и сродним правима је делимично усклађен са Директивом 2001/29/ЕЗ о хармонизацији одређених ауторских и сродних права и са Директивом 2006/116/ЕЗ о условима заштите ауторских и одређених сродних права.

Такође је делимично усклађен са Директивом 2006/115/ЕЗ о правима закупа и послуге. Одредбе које нису у складу са овом директивом укључују оне које су уведене Законом о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима, донетим у децембру 2012. године. Ове одредбе се посебно односе на увођење обавезне законске расподеле ауторских накнада између аутора са једне, и интерпретатора и произвођача са друге стране, затим горњег лимита ауторских накнада које плаћају корисници на име јавног саопштавања музичких дела у зависности од њихове величине, и изузимања занатских радњи од плаћања ових накнада.

Српски Закон о ауторском и сродним правима је такође делимично усклађен са Директивом 98/83/ЕЗ о прекограничном емитовању аудиовизуелних програма, Директивом 2001/84/ЕЗ о праву слеђења у корист аутора изворног уметничког дела, Директивом 87/54/ЕЕЗ о правној заштити топографија полупроводничких производа, Директивом 96/9/ЕЗ о правној заштити база података и Директивом 2009/24/ЕЗ о правној заштити рачунарских програма.

Комисија је прегледала нацрт измена и допуна српског Закона о ауторском и сродним правима који Србија намерава да донесе до 2015/2016. године и закључила да би се овим изменама и допунама у великој мери остварила усклађеност тог закона са правним тековинама ЕУ које се односе на ауторска права. Комисија је, међутим, приметила да је дошло до кашњења у њиховом доношењу у односу на рокове утврђене у НПАА и владином акционом плану за законодавство. Када ове измене и допуне буду усвојене, најважнија питања која ће остати отворена у погледу преношења правних тековина ЕУ у српско право биће преношење Директиве 2012/28/ЕУ о одређеним дозвољеним облицима коришћења напуштених дела и Директиве 2014/26/ЕУ о колективном остваривању ауторског и сродних права и мултитериторијалном лиценцирању права у музичким делима за онлајн употребу на унутрашњем тржишту. Потребно је да Србија усклади своје законодавство са ове две директиве у најскоријем могућем року.

Још једно питање које се тиче усклађивања са правним тековинама ЕУ које ће преостати након усвајања измена и допуна Закона о ауторском и сродним правима односи се на изузетак у српском законодавству на основу којег се занатским радњама омогућава да не плате ауторске накнаде за јавно саопштавање музичких дела. Србија је одлучила да задржи тај изузетак – који није у складу са законодавством ЕУ о ауторском праву – док не постане члан СТО. Српско законодавство ће морати да буде усклађено са правним тековинама ЕУ у овом погледу пре него што она постане држава чланица.

Административни капацитети за спровођење и примену правних тековина ЕУ у области ауторског права треба да буду додатно ојачани, посебно када је реч о разумевању и практичној примени ЕУ закона о ауторским правима.

III.6. Права индустријске својине

Србија је достигла добар ниво усклађености са правним тековинама ЕУ које се односе на права индустријске својине.

Изменама и допунама Закона о индустријском дизајну усвојеним у мају 2015. године постигнута је скоро потпуна усклађеност законодавства Србије са Директивом 98/71/ЕЗ о правној заштити дизајна, као и са суштином Уредбе 6/2002 о комунитарном дизајну. Србија ће моћи да буде део система индустријског дизајна ЕУ тек након приступања ЕУ.

Србија је већ чланица Конвенције о признавању европских патената и Европског завода за патенте. Међутим, српско законодавство о патентима није у потпуности у складу са правним тековинама ЕУ. Закон о патентима који је тренутно на снази делимично је усклађен са Директивом 98/44/ЕЗ о правној заштити биотехнолошких проналазака.

Такође је делимично али не у потпуности усклађен са правним тековинама ЕУ које се односе на сертификате о додатној заштити за средства за заштиту биља (Уредба 1610/96), за медицинске производе (Уредба 469/2009) и за продужење трајања сертификата за педијатријску употребу (Уредба 1901/2006). Српско законодавство је такође делимично усклађено са Уредбом (ЕЗ) број 816/2006 о обавезном лиценцирању патената који се односе на производњу фармацеутских производа за извоз у земље са проблемима у области јавног здравља.

Усвајање значајних позитивних измена и допуна Закона о патентима је планирано до 2015/2016. године. Комисија је прегледала нацрт измена и допуна Закона о патентима и закључила да ће се, када буду усвојене, овим изменама и допунама у великој мери српско законодавство ускладити са овим прописима ЕУ, иако ће за потпуну усклађеност бити неопходно доношење подзаконских аката.

Српско законодавство о жигу је делимично усклађено са правним тековинама ЕУ, као и са Директивом 2008/95/ЕЗ којом се приближавају правни прописи држава чланица који се односе на жигове и са суштином Уредбе 40/94 о комунитарном жигу. Међутим, Србија ће моћи да буде део система жигова ЕУ тек након приступања ЕУ. Србија планира да измени свој Закон о жиговима у 2015/2016. години ради даљег усклађивања са правним тековинама ЕУ. Биће неопходно да притом узме у обзир могуће предстојеће доношење новог Пакета закона о жиговима на нивоу ЕУ.

У целини посматрано, Србија је већ остварила добар ниво усклађености са правним тековинама ЕУ о правима индустријске својине, а са планираним изменама и допунама закона о патентима и жиговима у 2015/2016. години достићи ће скоро потпуну усклађеност.

Српски закони о индустријској својини садрже одредбе којима ће се црпљење права аутоматски проширити на територије земаља ЕУ и ЕЕП чим Србија постане чланица ЕУ.

Биће неопходно да Србија настави да ажурира свој законодавни оквир како би остала усклађена са променљивим законодавством ЕУ, нарочито оним који се односи на жигове.

Институције за спровођење закона о индустријској својини постоје; међутим, Србија треба додатно да ојача своје административне капацитете.

III.v. Спровођење

Србија је делимично ускладила своје законодавство са ЕУ Директивом 2004/48/ЕЗ о спровођењу права интелектуалне својине. Неке одредбе Директиве о спровођењу права интелектуалне својине су пренете у неколико српских закона о правима интелектуалне својине, као и у Закон о извршењу и обезбеђењу, Закон о облигационим односима и Закон о парничном поступку. Изменама и допунама усвојеним у мају 2015. године,

Закон о правној заштити индустријског дизајна је у великој мери усклађен са Директивом о спровођењу.

Србија планира даље усклађивање са правним тековинама ЕУ у складу са својом Националном стратегијом развоја интелектуалне својине за период 2011 – 2015. године и са својим НПАА. Србија намерава да измени Закон о ауторском и сродним правима, Закон о правној заштити топографија полупроводничких производа, Закон о патентима и Закон о жиговима, ради њиховог усклађивања са одредбама Директиве о спровођењу које се односе на лица која имају право на подношење захтева за изрицање мера, доказе, право на информације, привремене мере, корективне мере, мере забране и одштету. Када ове измене и допуне буду усвојене, ти закони би требало да буду у складу са Директивом о спровођењу.

У Србији постоје основни органи надлежни за спровођење права интелектуалне својине (нпр. судови, тужиоци, полиција, царина, тржишна инспекција, пореска инспекција, инспекција за лекове и медицинска средства). Сарадња између ових институција, као и сарадња са Заводом за интелектуалну својину и органима суседних држава је на задовољавајућем нивоу, а у октобру 2014. године је формирано стално координационо тело за спровођење права интелектуалне својине које треба да покаже делотворне резултате. Од јануара 2014. године, само Привредни суд и Виши суд у Београду имају надлежност за случајеве у вези са правима интелектуалне својине у првостепеном поступку. У Вишем суду у Београду ради девет судија који су специјализовани за права интелектуалне својине. Законом о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала образовано је Посебно тужилаштво за борбу против високотехнолошког криминала у оквиру Вишег јавног тужилаштва у Београду. Статистика показује да је ниво спровођења права интелектуалне својине побољшан, али још увек има простора за даљи напредак. Србија мора да ојача своје административне капацитете, посебно обезбеђивањем специјализованијих студијских програма. Потребно је да се ИТ системи у неколико институција унапреде и да се релевантне базе података успоставе и учине оперативним. Сарадња и размена информација између различитих институција укључених у спровођење права интелектуалне својине треба да буду формализоване и да се одвијају на систематичнијој и трајној основи.

IV. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Имајући у виду претходно наведено, а посебно налазе изложене у делу III, може се сматрати да је Србија довољно припремљена за отварање преговора о овом поглављу. Стога Комисија препоручује отварање приступних преговора са Србијом о Поглављу 7 – Право интелектуалне својине.